

Ruta literària: Baltasar Porcel

Un recorregut per Andratx i els seus voltants

La ruta literària sobre Baltasar Porcel, mort el juliol passat, discorre per les terres d'Andratx. L'escriptor va viure al seu poble nadiu en un ambient mariner i pagès, fins que es va traslladar a Palma, a estudiar comerç. Aquest és un passeig ideat per l'historiador Gaspar Valero que visita els indrets més representatius del terme municipal, com són el mateix poble d'Andratx, el poblet s'Arracó, el Port d'Andratx i també Sant Elm.

La ruta comença a Andratx, vila natal de l'escriptor. A l'església parroquial hi situem la primera lectura: 'El món d'Andratx': una descripció del poble natal de l'escriptor que procedeix del recull de prosa titulat 'Les illes, encantades' (Edicions 62) de l'any 1984. A 'Cavalls cap a la fosca' (Edicions 62) del 1975, Porcel també fa referència a l'església. Després, la passejada s'endinsa pels carrers del poble, fins al centre antic de la vila, el Pantaleu, que l'escriptor en torna a fer referència a 'Les illes, encantades'.

La ruta continua cap al cementiri d'Andratx, on, des del passat 4 de juliol de 2009, hi reposa el cos de l'escriptor. Porcel diu que 'El cementiri és a la dreta, sobre l'església: quadrat, amb xiprers bells i rosers de flor petita, de maig, entre els pisos de tombes i els monuments funeraris dels rics. Hi dansen sovint els focs follets'. A 'Difunts sota els ametllers en flor' (Destino) de 1970 el cementiri torna a ser protagonista de la literatura. Després, el passeig arriba fins al Port d'Andratx. A mig camí, pels voltants de Son Esteve i Son Orlandis, entre camps d'ametllers, s'hi situa un fragment de la narració 'Ametllers florits', extreta de 'Crònica d'atabalades navegacions' (Edicions 62) del 1971: 'De nit, les nits de lluna plena, l'extensió de l'ametllerar florit és blavosa, irreal, d'una bellesa crepuscular i remota, com la de la mar a les nits estiuencas. (...) Jo, aquest any, no he vist florir l'ametller de l'illa. Em trobava lluny. Hi ha, a la florida, una aguda sensació del temps que passa, d'aquesta fugida tumultuosa cap al passat: penses anar, cada any, a contemplar la sobtada i prodigiosa revelació; però passen els dies i broten els ametllons vellutats. Llavors algú, una persona que potser esperava la teva arribada, t'envia una carta: 'Ja s'han acabat els ametllers en flor i tu no has vingut'. Sí, és cert, jo no hi he anat i sento com una nostàlgia d'amor perdut, com una imatge de dona que s'esfuma en el record, boirosa, inconcreta'.

Arribats al Port d'Andratx, es fa referència a un fragment de 'La lluna i el Cala Llamp' (Albertí) el 1963. La següent estació d'aquest itinerari és el poblet de s'Arracó, que apareix esmentat a 'Olympia a mitjanit' (Planeta) del 2004. Des de s'Arracó ens dirigim a Sant Elm. Al coll de la Palomera, s'hi situa el fragment de 'Els escorpins' (Aymà) de l'any 1965. Després s'arriba a Sant Elm, on Porcel observava el mar. A 'Els argonautes' (Edicions 62) de 1968, es pot captar aquesta mar viscuda pels mariners. Des del centre de Sant Elm, es baixa a cala Conills, on 'La lluna i el Cala Llamp' s'hi

parla. Finalment, es va a l'altra punta de Sant Elm i, des del mollet de les barques de la Dragonera, s'evoca l'illa a partir d'un fragment de 'Les Illes encantades' (Edicions 62). La Dragonera també apareix a la novel·la 'Les primaveres i les tardors' (Proa) de l'any 1986 amb el nom de Molta Murtra: 'Pel costat de Mallorca, Molta Murtra davallava suau abraçant la diminuta cala. Cara a la mar oberta, el seu litoral es configurava espadat, romput, un dramàtic cavalcament de roques contra les quals l'oneig s'estrellava amb exasperada blancor'.

Durada: mig dia.

Per a fer la ruta guiada contactar amb Caires Culturals de Viatges Tramuntana (670376386 Paco Colom)

www.cairesculturals.com

Ruta literària: Ramon Llull

Un recorregut per Mallorca

Ramon Llull va néixer a Ciutat de Mallorca cap a 1232. Llull va conèixer la natura, s'hi va compenetrar i va deixar els primers versos paisatgístics. L'escriptor es va retirar a la muntanya de Randa on va tenir la revelació del seu sistema filosòfic; poc després va fundar el Col·legi Missional de Miramar i va cantar els seus paisatges, paradigmàtics de la serra de Tramuntana. La ruta ideada per Gaspar Valero recorre aquests espais.

La ruta literària comença a la Plaça Major de Palma. A la façana de l'edifici de l'angle nord de la plaça hi ha una làpida que recorda el lloc on, segons la tradició, es trobava la casa natal de Ramon Llull. A l'església parroquial de Santa Eulàlia se situa la llegenda de l'entrada del jove Llull quan perseguia una bella dama de la qual s'havia enamorat que el poeta Joan Alcover i Maspons en fa referència al poema 'Mallorca i Ramon Llull'. La següent parada és al sepulcre de Llull que se situa en la segona capella radial de la capçalera de la basílica de Sant Francesc. Hi està relacionada l'estrofa del 'Cant de Ramon' que parla autobiogràficament de la vellesa.

El següent espai d'interès és el passeig de Sagrera on es troba el monument que la ciutat de Mallorca va aixecà en honor a Llull. La passejada també proposa arribar fins al monestir cistercenc de Santa Maria de la Real on l'escriptor hi va fer una llarga

estada i hi va escriure alguna obra, com el 'Llibre d'Ave Maria', el treball titulat 'L'art abreujada d'atrobare Veritat' i el 'Llibre del gentil e dels tres savis'. En el centre del claustre, hi destaca una imatge de Ramon Llull.

Un altre espai remarcable és l'antic monestir de Miramar, entre Valldemossa i Deià, poc abans de Son Marroig. El 1276 l'escola missional de Miramar va ser creada pel rei de Mallorca Jaume II, a instàncies de Ramon Llull. Al 'Blanquerna', datat cap al 1283, Ramon Llull esmenta explícitament Miramar. També ho fa a una estrofa del poema el 'Cant de Ramon'. El santuari de Cura, al cim de la muntanya de Randa, al terme municipal d'Algaida, és un indret lul·lià. En el centre del frontó hi ha l'escut dels franciscans i la mitja lluna lul·liana. També hi ha una inscripció que reproduïx un versicle de l'obra 'Blanquerna', de Ramon Llull: 'Amable fill, saluda Nostra Dona, qui és salut e benedicció nostra'. El portal de les estances conventuals hi ha un nínxol que conté una imatge de Ramon Llull sobre l'escut dels franciscans. L'església acull la imatge de la Mare de Déu de Cura i també una imatge de Llull.

L'últim espai de la ruta literària és el cim del puig de Randa on hi ha una cova situada alguns centenars de metres a ponent del santuari, en la qual Ramon Llull hi va passar una temporada de retiratament i es va produir la Il·luminació de Randa. Aquest fet va generar la llegenda de la Mata Escrita, segons la qual el sistema filosòfic del Doctor Il·luminat li va ser revelat sobrenaturalment per via d'una mata amb caràcters escrits. L'any 1275, Ramon Llull va fer col·locar a la cova un altar dedicat a la Mare de Déu, posteriorment anomenada Nostra Senyora de Cura.

Aquest recorregut té una durada aproximada d'un dia sencer.

Per a fer la ruta guiada cal posar-se en contacte amb Caires Culturals de Viatges Tramuntana 670376386 (Paco Colom)

www.cairesculturals.com

